

Vlaamse Juristenvereniging

Deze bijdrage werd door de Vlaamse Juristenvereniging geselecteerd en valt buiten de redactionele verantwoordelijkheid van het Rechtskundig Weekblad

Recht bij de tijd

Honderd procent intellectueel eerlijk is het argument niet, maar wel dodelijk effectief. Wie een rechtsnorm niet goed gezind is, kan altijd verwijzen naar de tijd waarin hij tot stand is gekomen, en dan met een ernstig gezicht poneren dat onze tijd toch echt wel anders is. Tegenspraak zal er niet komen.

Dat fenomeen heeft de wetgever tot op zekere hoogte aan zichzelf te danken. In de mate waarin die zijn eigen taak niet langer als codificatie maar als modificatie ging beschouwen, werd hij ook op basis van andere criteria beoordeeld. Dat het leven van de wetgever op die manier niet eenvoudiger werd, hoeft geen betoog: de wereld van gisteren is niet die van vandaag, en die van vandaag niet die van morgen, misschien wel minder dan ooit. Of Daniel Halévy nu een werkelijkheid of een perceptie omschreef in zijn *Essai sur l'accélération de l'histoire* (1948), doet er eigenlijk niet toe: dat de wereld steeds sneller verandert, is een ervaring die we allemaal delen, zeker wanneer onze eigen reactiesnelheid wat afneemt.

Een en ander wordt nog versterkt door de invloed die wetenschappelijke en technologische evoluties op ons samenleven hebben. Wie probeert om veranderingen in zeg maar de informatica

of de geneeskunde precies en op maat te reguleren, heeft slechts één zekerheid: zodra het regelgevend kader er is, is het niet langer actueel. De alternatieven zijn noch talrijk, noch aanlokkelijk. Ofwel ga je werken met open normen, en dan ligt het verwijt van vaagheid voor de hand. Ofwel ga je het regelgevingsproces versnellen, maar hoe vermijd je dan steekvlamwetgeving, waarbij niet de maatschappelijke evolutie, maar wel de voorpagina van de krant bepalend is voor de richting die de wetgever kiest? Je gaat je bijna afvragen of wet- en regelgeven nog wel van onze tijd is.

Tegelijkertijd is wetgeven niet meer wat het vroeger is geweest. Gelaagdheid is in onze rechtsorde een vanzelfsprekendheid geworden, zelfs voor landen die een traditie van centrale aansturing kennen. Er zijn nieuwsoortige bronnen van recht ontstaan, die moeilijk vallen in te passen in de klassieke visie op de *trias politica*, en zelfs het geruststellende onderscheid tussen privaat en publiek op de helling zetten.

Comfortabel voelen we er ons niet bij. Zoals dat gaat in overgangperiodes, krijgen we Cassandra's te horen. Hebben ze een punt als ze waarschuwen voor een rechtersstaat, een dictatuur van de uitvoerende macht of nog ander euvel? Of zijn het slechts sirenen, die de democratische rechtsstaat beter zonder meer voorbijvaart?

Om het niveau van de borrelpraat te vermijden, heeft de *Vlaamse Juristenvereniging* externe hulp ingeroepen. De Tilburgse hoogleraar Rob van Gestel is een van de meest boeiende denkers over deze thematiek, zeker in het Nederlandse taalgebied, maar ook daarbuiten. Hij is bereid gevonden de discussie over het bij de tijd houden van het recht op gang te trekken aan de hand van een inleiding die misschien wel een provocerend kantje kan hebben. Hij krijgt replek van staatsraad Wouter Pas, die de evolutie van het wetgevende ambacht van nabij volgt. Nadien gaan spreker en respondent onderling en met het publiek in discussie.

Niet enkel het recht vraagt zich af hoe het bij de tijd kan blijven, ook de *Vlaamse Juristenvereniging* doet dat, zeker in COVID-19-tijden. Daarom kreeg deze activiteit een virtuele vorm mee. De vereniging is uitgeverij Intersentia dankbaar voor de vlotte samenwerking, die een en ander mogelijk maakte. Alle praktische informatie vindt u op de webstekken van de uitgeverij en van de *Vlaamse Juristenvereniging*.

Afspraak op dinsdag 27 oktober 2020, om 20 u, ergens in de virtuele werkelijkheid.

Tot dan,

Frank Judo
Voorzitter
Vlaamse Juristenvereniging
www.vjv.be